

Передплата

на «РУСЛАНА» вивозять:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
вистилкою 7 доларів, або 12
рублів; з вистилкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з вистилкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Щодняне число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о 5½ год. пополудни.

Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» при ул.
Оссоліньских ч. II. (партер)
(Фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в пасажі Гаве-
мана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженя.

Рекламні неопечатані в
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні доносеня по 30 сот.
від стрічки.

Межиусобиця в Туреччині.

(X) Боротьба, що розпочала в Стамбулі військовою ворохобнею, прибрала вже виразно ціху межиусобиці поміж військом всьятних живел турецьких а військом молодотурків. Загорілі музулманські духовні, котрі змагають до повернення давного ладу на основі верховлади музулманської віри і турецької народности, підбурили військо в Стамбулі, а оно під проводом підфіцірів, софтів і улемів кинуло ся на офіцерів і попроганяло або поубивало їх і радісними окликами витало підчас останнього селямліку побідного султана. Нема сумніву вже тепер найменшого, що проворний султан з наущуваня Англії підготовив тайно поверненя давної самовлади, хоч деякі, особливо польські, англійські і французькі дневники намагають ся сей переворот приписати впливови цісаря Вільгельма на султана. В Царгороді запанував отже настрій кількадевнього братаня війська і офіцерів з музулманськими духовними, а султан мав щедро обдарувати головних учасників сего перевороту за те, що повернули ему давню самовладу.

Але нема певности, чи та радісь старотурецьких живел і музулманських загорільців та побідного султана не є передчасна. Останні вісти стверджують, що з Македонії залізничними поїздами поспішили на поміч молодотуркам прихильні війська, під проводом офіцерів вишкблених Прусаками, щоби станули в обороні знищеної і кровію обливої конституції. Отсе стає певним доказом, що молодотурки рішили ся виступити оружно проти всьятних змагань, бо не думають без спору піддавати ся. Молодотурецький комітет вислав зараз після

стамбульської ворохобні своїх людей до Солуня, де молодотурецькі офіцери мають ще військо в своїх руках, а до Ільдіз-палати видав відозву, в котрій запевняє, що не знає ніякого відвороту і що его прихильники уміють умерти за ідею. Хоч адриано-польський корпус, на котрий числив також молодотурецький комітет, не хотів прилучити ся до походу на Царгород, вислав комітет безпроводочно військо до столиці. Молодотурецький комітет одержує поміч з усеї Македонії, а також з Альбанії звичають, що звідтам також наспіє поміч, щоби знов повернути давнє міністерство.

Справді відвага молодотурецьких офіцерів дійсно лицарська, коли они ідуть проти неприятеля, а котрим їх власні жовніри у внутрі більше спочувають, як з тими офіцерами, що переняті новітніми ідеями, стануть до певної боротьби і можуть в ній дожити такої долі, яка судила ся їх товаришам в Стамбулі від загорілої, перенятої пересудами і старовірством військової товпи.

Можливо однак, що більше осьвічена часть музулманського духовенства, з Шеїк-уль-Іслямом на чолі оцінить належно небезпечність, яка грозить через те Туреччині і доведе до корисного звороту.

Становище султана в тій боротьбі двох супротивних сторонництв є незавидне, бо колиб побідили молодотурки, тоді жде его справдешня катастрофа, але навіть на случай поражєня молодотурків не має він певности, чи зуміє спинити розгукані всьятні живла, чи не дійде до такої різні, яку виправили музулмани Вірменам в Адані, в Малій Азії, де загорілість музулман перейшла вже всякі границі. Колиб така різня, як сими днями в Адані, де мало згинути около 2000 людей, повторила ся і обхопила всю Малу Азію, тоді справа набрала

би межинародної ціхи, а Англія і Росія неперечно вдалиб ся в сю справу і вислалиб свої війська на захист християньского населєня. За Росією і Англією виступилаб дуже імовірно відтак і Болгарія.

Вісти про похід молодотурецького війська на Царгород і про різню в Адані заповідають зловіщі події. Можливе поражєня молодотурків довело би до повного їх упадку і цілковитої побіди всьятних живел а се могло би викликати завзяту боротьбу ісламу з християньством, яка могла би перекинути ся поза межі Оттоманської держави і се приневолило би європейські держави вмішати ся в ту справу.

Але й можлива побіда молодотурків вложила би доперва на них трудну здачу, видобути Туреччину з того заколоту і рестрою і довести до перестрою на нових конституційних основах. З лицарскою відвагою і незвичайною саможертвою вирушили молодотурецькі офіцери в похід на Царгород, однак яка жде їх доля, чи осягнуть они ціль своїх змагань, покаже небавом недалека будучина.

Що нам робити?

(З нагоди статей про антирелігійні струї серед нашої суспільности).

Радикальна пропаганда в послідних часах, а головно при послідних парламентарних виборах, мусіла увінчатись немалими успіхами серед нашого селянства, коли а ж д в о х (!) священників перенятих грозою радикальної небезпєки, вважало відповідним публично, в дневнику, звернути на неї увагу християньских кругів. Коли не ошчаює, се від кількох лїт перші поважніші голоси з боку нашого провінціовального духо-

Ольвіо Пелліко.

Із днів мого тюремного життя.

(Le mie prigioni).

З італійської мови переклав

Володимир Держирука.

(Дальше).

Чоловік нещасний ще й бішений є дуже спосібний до того, щоби зневажати своїх ближних й самого Сотворителя. Гнів є чимсь більше неморальним, чимсь більше злочинним, чим загально про се думаєт ся. Тому, що неможливим є, бісити ся від рана до вечера, цілими тижнями, тай ум, навіть в найбільшій мірі опанованій гнівом, бажає конче хвилині відпочинку, тому в тих хвилинах звичайно передумуємо про ті неморальности, що попередно були поповнені. Хоч чоловік вірить тоді, що вже прийшов спокій, але сей спокій є зловіщий, нерелігійний; се зловбий усміх без любови, без правдивої гідности; се любов непорядку, опиялїости, наруги.

В таким самім стані співав я цілими годинами з певного рода веселостию, але й було чуже всяке добре чувство; я жартував з кождим, що входив до моєї комнатки; я силкував

ся глядіти на все очима вульгарної мудрости, мудрости цинічної.

Сей мерзений час трєвав коротко: шість або сїм днів.

Моя Біблія припала пороком. Оден син завідателя, обнимачи мене, сказав: Від коли не читаете сеї книги, то здаєт ся мені, що ви менше пригноблені.

— Так тобі здаєт ся?—сказав я до нього.

Притім взяв я Біблію, стріпав порох, отворив махінально і мені станули перед очима ті слова: І сказав до своїх учеників: Неможевим є, щоби не було соблазни: та горе тому, хто соблазнє справдить! Лучше булоб причіпати до його шиї млинський камінь і кинути в морську глибоць, чим мав би він соблазнити одного з тих хлопчат.

Мене затривожила та обставина, що я найшов ті слова і спалєнів, що хлопчик пізнав з припорощеної книги, що я її не читав, тай, що він гадав, що я став любязнішим, відколи я не займав ся Богом.

— Хлопчино! (сказав я йому з легким докором і боєм, бо може я його соблазнєв). Се не є лиха книжка і від кількох днів, коли я перестав її читати, став я гіршим. Коли твоя мати позваляє тобі оставати при мині, то я стараю ся прогнати мій злий настрій, та колиб ти знав, як він мене обнимає, коли я лишу ся сам, коли почувш, що я співаю, мов божевільний!

XXV.

Хлопчина виїшов; а я відчув велику радість, коли знов взяв Біблію до рук, коли знов я пізнав, що без неї зі мною гірше. Здавало ся мені, що я задосить учинив благородному товаришови, безправно зневаженому: що я помирился з ним.

— Тебе, Господи, я був покинув? — крикнув я. Від Тебе я відвернув ся? Тай міг повірити, що безстидний, цинічний сьміх є відповідний мому безнадійному положєню?

Слова ті висказав я з неописаним чувством; я поклав Біблію на кріслі, приклякнув на землі до читаня і, хоч так тяжко було мені плакати, залив ся слезами.

Ті слези тисяч разів більше солодкі, чим зьвірска веселість. На ново відчув я в собі Бога, любив його, жалував, що образив його через самопониженє і присягав, що ніколи не ролучу ся з ним, ніколи!

Ох, як потїшає й підносить духа щирий поворот до релігії!

Читаючи, плакав я більше години і підвів ся, повний віри, що Бог є зі мною, що Він простив мені всякі прогрішеня. Тоді моя недоля, тягар процесу, імовірна шибєница видали ся для мене чимсь невзначним. Мене радувало се, що я терплю, бо та обставина давала мені нагоду сповнити деякий обовязок; бо я, терплячи з душевним спокоєм, слухав Господа.

веньства. А то могло доси здаватися, що у нас радикалізму так, якби не було. Як на початок, то й з сих голосів слід тішитись.

Особливо голос другого шан. дописувателя інтересний, а то з огляду на те, що він подає средства, які на его думку в силі зарадити лихови. Найбільша вага положена на християнську пресу. І зовсім слушно. Пресою лихо ширить ся, пресою треба его поборювати. На се згода.

За те устає згода на дальші виводи шан. дописувателя. Він каже: основуємо часописи, основуємо видавництва, які протиділяли би радикалізмови. А ми скажемо: заложім і сотку часописий та популярних і наукових видавництв, а нічого сенько еше не зробимо. Не в тім річ, аби часопис виходила, а видавництво печатало книжки, а в тім, щоби сю часопис та сі книжки предплачувано чи куповано і їх читаво!

Не будьмо песимістами. У нас вже є, дякувати Богу, і часописи і видавництва, яких ціл ширити християнський світогляд і поборювати радикалізм. Без підхлібства собі можемо також сказати, що сі часописи та видавництва не уступають зовсім подібним часописям та видавництвам інших народів. Ми маємо „Місіонара“, маємо „Посланника“, маємо „Основу“; у нас виходить „Видавництво Чина св. Василя В.“, виходять „Книжочки місійні“, виходить „Релігійно-просвітна бібліотека“ Товариства св. Ап. Павла, виходять кромі того осібі брошурки і книжки накладом сего Товариства, почала виходити нова „Бібліотека Основи“. Як на наші відносини, думаємо, доволі. Головно з радикалізмом боре ся „Основа“ з своєю бібліотекою і видавництва Товариства св. Ап. Павла.

Але що з того? Як наша християнська суспільність, головно наше духовенство, попірає сі видавництва? „Основа“ з недостачі фондів мусіла минавшого року перестати виходити. Сего року воскресла вправді, але тільки як двотижневник. На християнський тижневник не може спромочись «християнська» суспільність... А й сей двотижневник тільки животіє... Про его бібліотеку й не згадуємо.

Товариство св. Ап. Павла взяло ся в послідних літах вельми енергічно до видаваня антирадикальних книжок та брошур. Оно видало перекладом дві поважні наукові праці, шість брошурок актуального змісту і стало видавати соцікову «Релігійно-просвітну бібліотеку». Зміст брошурок вдоволяючий. Тільки розхалувати та розкидати між народ. Та поки що всі ті виданя майже ненарушені... Чекають ліпших часів... А тимчасом Товариство св. Ап. Павла близке банкрутства.

Що й «Посланник» з своїми «Місійними книжочками» ледви клигає, не треба й додавати. Одні може оо. Василяни виходять на своїм, але й то велике питанє.

Виходить, що у нас є щ о читати, та нема кому читати. Проте не основувати нам нових

Богу дякувати, — я умів читати Біблію. Минав той час, коли я її осуджував на основ шаленої критики Вольтера, коли я висміював вискази біблійні, котрі лиш тоді видають ся смішними або фалшивими, коли хто не схоже зглубити їх змісту задля видимої несовісности, або злоби. Мені стало ясно, що вона є законною книгою сьвятости а тимсамим справедливости; що булоб не філософічно нападати на веї задля деяких неточностей стилю і що без потреби є гордим сей, хто маловажить собі все те, що не має елегантного стилю, що абсурдом є, увягти собі, що така колекция релігійних книг не має автентичного початку, а вкінці, що незаперечним є фактом, що ті книги о много перевиспають що до вартости Коран й теологію Індійців.

Много людей надуживало її (Біблію), інші робили з неї книгу несправедливости, оправдували нею свої злочинні пристрасти. Се правда; але скажім собі ще й те: все можна натягати на своє копито і однак, чиж з сего, що якоїсь дуже доброї річи надуживаєть ся, можна вже сказати, що вона лиха?

(Дальше буде).

часописий та видавництв, а попірати ті, які вже існують.

Замість основувати, приміром, нову популярну часопис, поагітуємо тільки, (але вперед самі запернемеруймо!), за «Основою», а она і перемінить ся в тижневник і збільшить свій формат і постарає ся о відповідний склад редакції. Замість основувати, приміром, нове видавництво, закупуємо і розкидаємо масами виданя Товариства св. Ап. Павла, а тоді те Товариство, маючи фонди, буде видавати брошури і ліпші і частійше. До писаня люди знайдуть ся, про се страху нема.

Конець кінців зарада лихови не в основуваню нових часописий та видавництв, а головно в енергічним ширеню між народом друкованого слова, хочби й того, що вже є.

Щобиж ми стали ся до сего спосібними, будьто вперед самі новочасними людьми, значить, виробім вперед в собі охоту не тільки до читаня, але й до... пренумерованя християнських часописий та книжок. Поки се не наступить, так довго не може бути й бесіди про ширене нами між народом християнської преси, так довго не може бути й бесіди про плянову, розумну боротьбу з радикалізмом.

Еше одна увага. Ми любимо дуже радо пописуватись ріжними можливими й неможливими проєктами. Не давно на оден такий проєкт, поставлений кількома сьвященниками, дав ся зловити, значить, перевів его в діло. І щож вийшло? Ті, що мене намовили, відказались з помочию для своєї власної дитини. Ось, яку реальну вартість мають у нас всякі проєкти... Я. Л.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Рада державна, як звіщають з Відня, має зібрати ся д. 28. с. м. „Zentrum“ зазначає, що нині, в поведілок має відбутися рада міністрів (імовірно буде відрочена задля хвилевої недуги міністра президента бар. Бінерта), щоби уложити програму роботи для весняної сесії. На вставлене язикових розпорядків в сю програму не буде конче наставити правительство, бо бар. Бінерт є сеї думки, що то більше є річю сторонництв рішити долю язикових розпорядків. Правительство сповнило свій обовязок повонним внесенем сих предлог в держ. раді, а тепер є задачію парламенту заняти ся сею справою.

Про становище чеських послів в справі язикових предлог пише „Zentrum“: „Чехи в теперішнім виді ніяк не можуть прийняти сих предлог, в тім виді не можуть і не повинні они бути ухвалені держ. радою. Чеські послы будуть змагати до витвореня можливої основи, на якій ті начерки могли би бути трактовані в комісії. Дорога до сего веде через чеський сойм, котрому повинна бути дана нагода, висловити свій погляд про язиковий закон а особливо про справу розмеженя, а крім того подати свої предлоги, котрі могли би бути відтак підвалиною до нарад в комісії і в повній посольській палаті.

На сей modus procedendi моглиб згодити ся чеські послы, на се згодилиб ся також інші сторонництва а передовсім Полячи, котрі вже висловили свої сумніви з автономічного становища що до тих предлог.

Між польськими сторонництвами веде ся тепер боротьба о обсаду двох мандатів до ради державної, по Абрагамовичу і гр. В. Дідушицькім. Під проводом д-ра Козловського відбуло ся сими днями з почину виконного виділу Rady Narodowej засіданє представників всіх польських сторонництв й редакторів польських дневників. Се засіданє висловило конечність солідарности в усіх загально народних польських справах і зазначило, що треба обмінати спорів партийних в національних питаннях. Ся ухвала є очевидно звернена проти всеполяків, котрі раді би захопити в свої руки обидва опорожнені мандати і сим способом скріпити своє становище в польськім колі. Імовірно поведе ся всеполякам здобути лиш оден мандат по Абрагамовичу.

Обговорюючи послідні приключеня в Ту-

реччині пише „Fremdenblatt“, що важнійшим є питанє, чи Туреччина спосібна до основного внутрішнього відроченя, від того, яке з воюючих сторонництв возьме верх. Се точка, з якої заграниця глядить на сі приключеня, одинокое становище, з якого австро-угорска політика їх оцінює. Свого часу повитали ми нове правительство в надії, що оно введе зединенє Туреччини і виключить можливість вмшаня Европи. Супроти нового звороту не сходить австро-угорска політика з ролі спокійного ожиданя. Але ся зміна куреу Царгорода оправдує ще більше прилуку. Бажаємо Туреччині тривалого правління, основаного на порядку а то вже по сій причині, що серед держав ми географічно найближші Туреччині. Справаж, як та ціл має бути осягнена, стоїть для нас аж на другім місці. Пожаданє є лишє скорє, рішучє виясненє положеня, щоби Европа стала звільнена з того менше небезпечного, як немилото напруженя:

Reichspost подає вістку зі Львова, начеб за прикладом чеських радикалів, котрі думають захехати обструкцію, також рускі послы мали піти сею дорогою. Руский клуб, як запевняє сей дневник, мав прийти до переконаня, що треба тепер поборювати в держ. раді всяку обструкцію, бо она виходить лишє на користь Поляків, котрі останні свої успіхи завдячують обструкційним змаганям чеських радикалів і Русинів. На першім засіданю клубу мають нарадити ся над тим, яким способом тепер повинні рускі послы зазначувати перед правительством своє невдоволенє. Таку вістку подає N. W. Tagblatt.

В президії міністерств має 20. с. м. відбутися нарада про язиковє питанє в Далмації, на котрій явить ся намісник Нарделі і багато соймових і парламентарних послів та представників громад. „Хорват. кореспонденция“ запевняє, що правительство на основі до теперішних переговорів предложить вироблений компроміс, котрий введено би в жите, наколиб учасники нарад на се згодили ся.

Угорське пересиленє проволокко ся троха задля відроченя виїзду цісаря до Пешту. Часописи уважають сю проволочку пораженєм для независимців, котрі ще не згодили ся на те, як се представити народови. Се однак певно, що головним актором буде знов Кошут. З Кошутом відбув довшу нараду президент Юст. Також міністер судівництва, і держ. секретар Стерені був у Кошута, а Стерені повідомив его про вислід нарад у Відні і удав ся опісля до Бекерлього, у котрого явив ся також гр. Андраші.

Дневник війскових розпорядків оповіщує дневний розказ цісаря, в яким висловлює признанє резервістам за словенє обовязку в Босні, а також комендам і інституціям війсковим, котрі справували там трудну службу.

Як запевняє Vaterland, справа хоругов і емблем є знов предметом нарад між міністром війни а угорським міністром.

Відомого нашій суспільности словацкого народолобця о. Глінку, засудженого Мадярами на 2 роки вязниці і усуненого з парафії еп. Парвім, оправдала Римска курія і привернула ему духовні і приходські права. Колиб не був зачинений у вязниці в Сегедіні, міг би обвяти прихід свій в Роземберку. На великдень відслужив о. Глінка в каплиці вязнів торжественну службу. Таким способом побидила правда, до чого причинив ся оломуецкий архієп. Бавер, крилошанин олом. Ледоховский і професор др. Колісек.

Заграниця.

В Царгороді проминуло сьвято «селямлік» в цілковитім спокою. Султанови зладжено овацію. Офіцірів було дуже мало, зате богато підфіцірів, що з нагоди перевороту узискалі офіцірський степень, цілє військо і много народу. Щораз яснійше бачимо, на як слабих основах опирає ся молодотурецкий рух. Він не зумів найти собі підпори в широких верствах народу, для яких позістав він незрозумілим. Молодотурки займали ся своїми ліберальними доктринами, не дбаючи зовсім про гадку народу. І тому не диво, що реакція так їх нагло заскочила та мимо сего, що ціла державна машина була в їх руках, не знали они про найважнійшу річ, про безпеку, яка їм грозить. Повалили їх підфіцири і софти. Молодотурки величали ся, що они

перемінили Туреччину в конституційну державу революцією без проливу крові. Однак се була революція доктринерів, в якій не брав ніякої участі народ. І власне Туреччина дає наглядний приклад, як мало тривким є політичний устрій, що не опирає ся на народі.

Молодотурки не тратьте надії привернути своє панованє і числять головню на провінцію та осередки своєї організації, Солунь і Адриано-поль. Відси розпочинає ся новий рух проти правительства. Ходять поголоски, що на їх услугах стоїть 80.000 жовнярів і добровольців, які мають рушити проти Царгорода, а в часті знаходять ся в дорожі. Колиб так було справді, то Туреччині грозила кровава домашня війна, якої ся дряхла держава не перетриває. Але в самім Царгороді не дуже боять ся сего, бо числять на се, що армія Молодотурків покине їх остаточно, а навіть адриано-польські офіцери мали повідомити офіцерів в Солуні, що не довіряють своїм підвладним і тому не можуть підприняти походу на Царгород.

Християни, які обавляють ся повороту самовлади і кровавих переслідовань, які все мали місце зі сторони магометанських фанатиків, попирають Молодотурків. Але нове правительство запевняє, що мимо права „шерияту“ всі інші релігії будуть правно охоронені. Будучина покаже, чи великодна революція мала на цілі лише прогнати Молодотурків, чи приверненє самовлади.

Новинки.

— Календар. Ві второк: руско-кат.: Георгія еп.; римо-кат.: Теодора. — В середу: руско-кат.: Іродіона; римо-кат.: Ансельма.

— Процес М. Січинського. На початку суботньої розправи передісник трибуналу оголосив, що трибунал прихилив ся до внесеня обронців і поставив питанє евентуальне і додаткове, які звучать:

„Чи Іван Андрій Мирослав Січинський винен, що 12. цвітня 1908 р. у Львові проти намісника Андрія гр. Потоцького вправді не з наміром забити, але в иншій неприязнім намірі, стріляючи до него кілька разів з репетиторового пістолета, так діяв, що наслідком того наступила смерть Андрія гр. Потоцького? — Чи сповненє вчинку, обнятого першим питанням головним, згідно другим евентуальним наступило наслідком невідпиртого примусу?“

Прокуратор др. Перацький зголосив проте жалобу неважності, а потім по усталеню питань промовляв.

В сьвято пальми — говорив прокуратор — розійшла ся огідна вістка, що намісника гр. Потоцького убив студент-Русин. Без огляду на оцінку сего вчинку всіх обгорнуло в першій хвилі адивованє, недовірюванє. Але звістка, на жаль, була правдива і вже раз дванадцять судив-горожан, так само справедливих, як ви, дванадцять разів сказало: „Так, Січинський, ти винен, бо ти замордував намісника Потоцького!“ Найвиспий трибунал з причин, про які буде мова пізніше, зніс сей присуд, а нині ви знов маєте сказати своє слово. Як речник обжалованя, мушу звернути ся до вас з отсим зазивом: Хто вбрав ся в одіж Теміди, той мусять стати виспе всіх пристрастей чи то національних, чи суспільних, і руководити ся тільки справедливістю; конечним є затвердженє першого питання: що Січинський винен злочину убийства. Дальше виказував прокуратор, що обжалований признав ся до наміру убийства, що не може бути бесіди про невідпиртий примус, що не можна порівнувати убийства губернатора Добродзіцюю з убийством Січинського. Заявивши, що й політичне убийство, як усяке инше, мусять бути осу-джене, прокуратор перейшов до твердженя обжалованого, що він виконав атентат для добра польського і руского народу. Отже польський робучий нарід подякує обжалованому за таку опіку; польський робучий нарід, як робуча верства взагалі, має численну репрезентацію в парламенті, де она виявляє знамените політичне виробленє. Потім збивав прокуратор твердженя обжалованого про рускі кривди. Переходячи до коропецької справи заявив, що „за Каганця — Потоцький“, се якийсь скск ad absurdum. Не можна за надужитя адміністрації винити намісника. Далі суцрото застереженя обжалованого, що би єго не вважати шовіністом, прокуратор твердив, що акт Січинського був власне впливом шовінізму, та вказував, що обжалований не мав права видавати й виконувати присуду в справі польско-русских відносин. Так само на підставі права Божого треба Січинського засудити, треба напаятнувати єго поступок яко противний тому праву. Вкінці прокуратор представивши прикмети убитого намісника, відкликав ся до при-

сязних судив, що би по мужески видали засуд смерті.

З черги промовляв обор. др. Кость Левицький: Рік минув — говорив бесідник — від того памятного страшного дня 12. цвітня. Про той день загадав п. прокуратор, ставляючи внесенє проти обжалованого. З одної сторони вдова клячить над могилою і молить ся о згоду двох народів, а тут мати жеде на смерть свого сина. По році настала тишина. Замовкли голоси братовбийчої борби, здавало ся, що ті братні народи заключили братній розем. Але чи в тій тишині є залорука мира, чи заповідь нової війни? Перед нами стоїть загадка будучности обох народів; а на межі стоїть чорний шлях історичної борби і на тім шляху находить ся справа Січинського. І хто питає, що буде з тим молодцем, чи буде жити, чи ні, хто глибше глядить, той мусять поставити собі і друге питанє, що буде з нами, з тими обома братніми народами, котрим історія казала жити в однім краю, чи будуть жити, чи в тій братовбийчій борбі взаємно мусять згинуть. І ті оба голоси, той голос загально людський, і той голос політичний звенять не лише у нас на тій горячій області, але і дальше.

Тому тим тяжша задача спадає на чинники виміру справедливости. Присяжні судив, судив в люду мають перші відповісти на то питанє. А що та задача не легка, сего доказом обставина, що вже трета лава прис. судив засідає, аби єї рішити. Яко оборонець мушу зазначити своє становище. Несправедливо нераз ідентифікує ся слова оборонця з єго поглядами. Говорено, що оборона хотіла Січинського зробити божевільним. Се неправда. Хоч могла в тім напрямі весті оборону, але числила ся з волею обжалованого. Хотіла сповнити свій обовязок, але з другої сторони не хотіла бути облудною. Хотіла лишень вичерпати весь матеріал, дати образ душі обжалованого, аби присяжні могли поглубити справу, вглянути в ту страшну рану, якої вислідком був вчинок обжалованого. Присяжні мають бути лише виконниками мертвої букви права; від них жадає суспільність, яка їх тут висилає, не що би взяли в руки меч Теміди і рубали ним і дальше кров пускали, але жадає від них, аби отворили очі і серця. Тепер мають судити замах виконаний студентом-Русином на намісника-Польку, виконаний не з причини австрійских державних відносин, але на тлі окремих відносин польско-русских. Сей замах, то проява тої смертельної борби історичної двох братніх народів, найблизших сусідів. І хоч від часу життя під володарством Австрії се перша проява, але має за собою довгий ряд історичних подій, подій трагедії польско-русского співжиття, тих борб, які потрясли підвалинами польської держави, які привчили ся до того, що сусіди розширвали Польщу. Здавало ся, що тут під чужою владою, чужі народи стоять побіч себе як рівні з рівними, розвивати ся будуть культурно, соціально і жити щасливіше, як в давній Польщі. Однак настала ворожечка між ними, а останній вчинок Січинського є вислідом сеї невгоди. Протягом послідного року польська суспільність значно змінилася. Зараз по вирокі появили ся в польській прасі голоси розваги, поєднаня, прощаня, але з другої сторони сказано: вже запліні ті сурми поєднаня. А однак не прийшли запліно, бо нині присяжні мають нагоду розважити, чи тамтой вердикт не був за строгий, чи був він добрий. Присяжних судив нічо тут не виже, нічим иншай вирок не ослабить поваги попередньої лави, коли в атмосфері спокійній, лагідній рівноваги розглянувши справу, праїдуть присяжні судив до иншого погляду.

Час холодить горячку, приводить до рівноваги, хочби сама справа не була ще поладжена, як ще не поладжена польско-руска справа. Справа Січ-ого має чисто політичний характер, отже тим тяжша є до розв'язаня, бо тяжко в такім ділі задержати рівновагу. Прокуратор відкликав ся до присяжних в імя оборони достоїнства польської суспільности, оборонці бачать знова в тій справі свою руску справу. Се робить з неї міжнародну польско-руску справу. В новім акті обжалованя усунено твердженє скритоубийства, остав однак заміт зовсім безосновний, що Січ діяв яко знаряд в руках инших. Через то подія є хибно освітлена. Если би то було убийство на замовленє, треба би в тім напрямі весті слідство, зібрати докази, а не кидати голословних замітів.

Виследи розправи потверджують, що той чин був самостійний, доконаний без нічий намови. Знатокі психіатри ствердили також, що у Січинського є виключена можливість діланя на замовленє.

Акт обжалованя перечить дальше, немов би підклад чину був політичний. Акт обжалованя доказує, що Січ убив чоловіка, а викручує ся потім виборами і т. д. Січ не мав до того чину ніякої личної причини, ані гніву, ані злости до убитого. Если отже відкиде ся політичний мотив, то нема відповіди на питанє, що бу-ло мотивом замаху. Досліді психіатрів принесли обжалованому найкрасше сьвідощтво що до єго адібности відчуваня — був то чоловік добрий, лагідний, спокійний, вразливий. Мусліо отже бу-

ти щось страшного, що поділяло на єго душу так сильно, що доконав такого вчинку. Перші єго слова по події були: „То за вибори, за наші кривди, за Каганця!“ Знатокі признали Січ-ого вміняємим, орекли, що не було чину патологічного, що ті випадки ділають в межах нормального психологічного процесу, але самі признали, що межі ті тяжко означити, бо знатокі опирають ся лише на зовнішних ознаках, не знаючи внутрішних хиб організму, ані людської душі. Закон не знає політичного убийства і се є хобою. Закон має однак вихід а се мотив психічного примусу. Сей мотив належить ствердити у обжалованого, у якого грала ролю велика вразливість на кривди єго народу. На Мирослава Січинського кривди єго народу ділали так сильно, що довели до сильної реакції і убийства. Що иншого доконати чин без причини, а що иншого сповнити єго з психічної конечности. На него всьо дуже ділало, бо більше чим инші був вразливий на всі кривди і тому вийшов зі стану нормального і сповнив той чин, приготавний на всякі наслідки. Се рішучо патологічний став, який проявляє ся у всіх політичних убийствах. Кождий політичний убийник сповняє чин в пересвідченю, що він робить добре.

Дальше оборонець вказує на цілий ряд кривд Русинів, починаючи від польської промови прокуратора на рускій розправі. Обжалований жив з народом і відчував те лихо, а хотів єму зарадити своїм способом. Пок. намісник не знав східної Галичини, а коли хотів змінити свою систему управи краєм, було вже запліно. Звертаючись до присяжних судив, оборонець виказує, що вчинок Січ-ого не був мордом, але забійством, та що у вчинку єго не було лихої волі. Дальше зазначує, що Поляки не потребуєть а Русини не хочуть смерти Січинського, що би не поглубила ся тим чином пропасть межі обома народами.

Вкінці оборонець остерігав перед тою строгостию, до якої взивав прокуратор. Хибна се дорога, засудити на смерть, а числити на помилуванє. Впрочім не можна так голосно говорити про помилуванє, бо се не лежить в нашій волі. Признає забійства ухиляє кару смерти, але мимо того накладає на обжалованого кару без страшного проливу крові. Ідти не дорогою мести, але прощаня. Узгляднюючи наміри обжалованого, ставте на виспім становищі, і если думаєте, що не треба ще більшої пропасти межі обома народами, якої не легко було би засипати, то тамте і про польську вдову, яка на гробі свого мужа молить ся о згоду обох братніх народів і на руску матір, яка ту свого сина виправляє в тяжку дорогу, думайте про будучність обох народів, і дайте тому чоловікови нове житє. Оборонець просить присяжних судив, аби заперечили вину обжалованого, або бодай головне питанє.

По короткім resumé председателя присяжні судив о 1:45 год. по пол. пішли на нараду а о 4. год. оголошено їх вердикт, що перше питанє затвердила 12-ма голосами, а третє заперечили 12-ма голосами. Трибунал видав на тій основі на Січинського засуд на кару смерти через повішенє. Оборонці зголосили жалобу неважності і просили о дорученє вироку на письмі.

— Демонстрації у Львові. Вчерашного дня вечером урядили собі хлопці термінаторські, слуги і т. п. демонстрацію за засуд Січинського на смерть. Демонстрація почала ся смерком. Товпа кількасот хлопців зібрала ся на валах недалеко дому Тов-а ім Шевченка, де мешкає родина Січинського і відсївавши радикальні і соціалістичні гимни, прогнана звідтам поліцією, зайшла співаючи на Ринок перед дім „Просьвіта“. Звідтам товпа потягнула на ул. Баторого і вибила шибі в будинку красвого суду в партері і і на I поверсі, та почасті в сусідній польській гімназії. Звідтам пішли демонстранти під „Народний Дім“ де спинені поліцією вибили кількнайцять щиб. Поліція заатакована каміннями, витягнула шаблі а оден з кінних поліціантів стрілив з револьвера. Під напором поліції демонстранти цофнули ся на Ринок і думали перейти улицею Рускою під дім Тов-а ім, Шевченка, але улицею Руску замкнула поліція. Демонстранти розбрили ся по Ринку і дразнили свистами та криком поліціантів. Аж по 10. год. в ночи товпа почали розходити ся. Очевидно що більше чим демонстрантів було цікавої публіки, рускої, польської і жидівської, що додавало духа хлопцям. Поліція арештувала 5 осіб: двох учеників VII і VIII класи, парубка Андрія Соколовского, який з великого патріотизму хотів стигнути поліціанта з коня, каменичного сторожа Теодора Гавришка і столярського ученика Івана Гадецького. Перших двох арештованих випущено по списаню з ними протоколу, Соколовского відставлено до слідчої в'язниці зі публічне насильство, а Гавришка і Гадецького замкнено до поліційного арешту. Аранжерами демонстрації були соціалістичні живла, а в демонстрації брали участь як рускі так польські соціалісти.

— Український Цепелін. „Рада“ приносить отсі нові вїстки про машину до літаня, винайдену сел. Ткаченком: Звістка, надрукована в „Раді“ 27. марця ст. ст. про літальну машину, вигадану селянином Ткаченком, зацікавила російські газети і деякі з них навмисне післали в село

Більмачівку, борзнянського повіту, своїх співробітників, щоб розпитати ся в д. Ткаченка про его вигадку. Василь Ткаченко людина тендітна, слаба, з нервовим обличчям і замисленими очима. Як у нас — читаємо в Раді — уже писало ся, перший раз спробував він свою літальну машину 23. марца, вдосвіта. Такий ранній час вибрав він для того, щоб не лякати людей і через те свідків его лету між односельцями не було. З Більмачівки вилетів Ткаченко коло 5. години. Летіти він думав кудись далеко і ради сього добув собі навіть паспорт, але біля стації Пліски апарат зіссував ся і він мусів зупинити ся. В сю хвилину (коло 6. год. ранку) як раз прибув київський поїзд, пасажери якого зацікавились вигадкою Ткаченка і скинули ся ему грішли на поладження апарату. Після сього урядник потягнув Ткаченка до станового, а той зробив ему «строгое внушение». Апарат Ткаченка дуже простий, — пише «Рада». Він зроблений з деревляних паличок, цвяшків, шнурків і колінкору, купленого живкою Ткаченка під празник на спідницю. Одна частина апарату се — невеличкий деревляний, мідний обруч, до якого прироблено на шарнірах рядок паличок, що розходять ся проміннями. Частина апарату подібна трохи до парасольки, яку можна розпнати й спустити. За допомогою сеобливого сидла, що надіває ся на плечі, парасолька оточує поясницю людини. Окрім того є ще двоє великих крил, подібних до тих, що роблять ся на вітраках; крила сі двигають ся за допомогою системи паличок, причеплених до віг. Користуючись сим апаратом можна підняти ся над землею на 3—4 аршини і летіти коли завгодно. Так принаймні запевняє сам Ткаченко. Біографія В. П. Ткаченка також нескладна, як і его винахідка. В. Ткаченко народив ся в селі Більмачівці, де й прожив 34 роки. За сей час він тільки разів 2—3 виїздив з рідного села в м. Борзну та в 1902. році ходив на прощу до Києва. На військову службу его через слабе здоровле не прийняли. Ткаченко скінчив церковну школу, жонатий, але дітей не має. Газет через брак гроша не виписує й не читає, про воздухоплаванє нічого не чув. За останній час ему було й в хазяйстві дуже сутужно через те, що не мав він своєї коняки і от він почав все більше думати про те, щоб вигадати якусь літальну машину. Як уже було писано, апарат Ткаченка після першогож лету поцсував ся. Опріч того Т-ко помітив деякі дефекти в его конструкції, думає їх полгодити, а тоді полетіти при свідках. Односельці Ткаченка запевняють, що се людина, якій можна вірити: чесна, релігійна, твереза. Один з професорів київської політехніки з приводу вигадки Ткаченка висловив ся так: «Коли се дійсно правда, то сей апарат треба вважати «величайшим всобрятенієм», бо доти без газових двигателів могли держати ся в повітрі не більше 30—60 секунд».

Оповідки.

— Кандидати дяківського стану львівської архієпархії, котрі наміряють піддатись іспитови кваліфікаційному дяківському, мають внести свої прошеня до митропол. Консисторії до 1. мая с. р. Дотичні прошеня мають заосмотрити в: 1) метрику крещеня, 2) свідоцтво шкільне і 3) свідоцтво моральности. До іспиту явити ся мають дня 10. мая се в в понеділок в канцелярії парохіяльній св. В. М. Юрія о год. 1/2 до 4. по полудни.

Посмертні і оповістки.

— **О. Василь Колтюх**, парох в Лавочнім, тухлянського деканата, упокоїв ся дня 4. с. м. в 64. році життя, а в 39. р. святицтва. В. с. п!

— **Петро Косач**, батько звісної укр. письменниці Лесі Українки, упокоїв ся в Києві в 68. життя дня 15. с. м. Покійник яко державний урядник не брав безпосередної участі в громадській роботі на ниві українства, однак спочував укр. справам і був великим прихильником і порадником селян. В. с. п!

Телеграми

в дня 19. цвітня.

Берлін. Berl. Tagbl. доносить, що різня в Адаві (М. Азия) була страшна. Згинуло 2.000 осіб, переважно Вірмен.

Рим. Один кружляк вислано до Мерсини (М. Азия) на поміч zagrożеним італійським підданям.

Берлін. Военний корабель Loreley перебуваючий на Егейським морі дістав приказ поплисти до Мерсини.

Відень. З Триєсту наспіла несправдженна вістка, що німецький цісар Вільгельм на острові

Корфу вдавив ся рибячою остію, яка влізла ему до легких. Цісар має страшно мучити ся. З Триєсту покликано на Корфу військових лікарів, аби зробили операцію.

Солунь. Війска з Солуня і Адрианополя станули вже під самим Царгородом і ждуть на прикази молодотурків.

Ол. Барвіньский. Історичний огляд засновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Ціна 80 сотників.

Ол. Барвіньский. З останних десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego, list Edw. Gniewosza, szefa sekcijnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego. — Ціна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніщинського (Байди). Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного. — Ціна 1 К.

Григорій С. Сковорода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймишка, повість. — 60 с.

Княгиня 30 с.

Проф. Ратміров, повість Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новеля. — 50 с.

Йов, переспів П. Патая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію «Руслана» або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Держім ся покляку: Свій до свого!

Не жартуй, дуже красна мазурка на фортепьян Я. Лопатинського. Ціна 70 сот. Дістати можна у всіх книгарнях. (19—50)

Образи Шевченка, Хмельницького, Колляревського, Липсенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К. Краватки, гердани, сорочки, фартушки, шапки сокілські і козацькі, альбоми, перфуми, спинки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці різного рода поручають. — Склада «Сокільського Базару» у Львові і Стрию.

До Всеческого Духовенства і Впов. Папів!

Перша руска фірма

„Кравецький Базар“

у Львові

при ул. Коперника ч. 28.

виготовляє одежи вселякого рода для Всеч. Духовенства і Впов. Папів. На жаданє кількох осіб висилає ся кравця з пробками по замовленя. 27(8—9)

ХТО

себе або свої діти від

Кашлю, хрипки, катару, флегми, заката- реня устної ями, коклюшу і гор- ляного кашлю хоче увільнити, най купує лікарско випробовані і поручені

КАЙЗЕР'А

Brust-Caramellen

з трема яличками.

5.500 нотаріяльно потверджених свідоцтв на то.

Пачка 20 і 40 сотників. Доза 80 сотників. Можна дістати у всіх апіках і дрогуериях.

(22—24)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензаційна програма

від 16. до 30. цвітня 1909.

Щоденно о 8. год. вечер представлєнє. В неділі і свята 2 представлєня о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлєнє. Білєти вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

заснованє при Товаристві взаїмних обезпечєнь „Дністер“ в р. 1895 на підставі закова о стоваришенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюванє кредиту своїм членам рілньникам обезпечєним в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потрученя податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадниці почтовій ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 2,848.890—

Удїли членські К 262.994—

Позички уділені К 3,396.002—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночи
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:50
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:45	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:30
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Пустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любіня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янова	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зямної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	12:54	—	8:34
Виняки	7:51	—	12:54	3:44	8:34
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	в ночи
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:45
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Пустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любіня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янова	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зямної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:02	2:31	8:08	11:32
Бродів	6:35	11:02	2:31	8:08	—
Курович	—	8:53	—	4:41	—
Виняки	5:47	8:53	2:01	4:41	—

ЗАМІТКА: Поспінні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди ідучі лише в неділі означєні †.

